

מב:

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

עין משפט
גרי מצוה

מסורת הש"ס

(א) [תוס' נכנס ס"ב ה"ו] וס' לא נזכר דגן ארבעה
מסופ' מניח ארבע דגן,
(ב) פסחים ע"א, (ג) תענית
(ד) ר"ל מ"ג, (ה) [תקון
מג. מד.], (ו) פסחים ט"ז.
[ע"פ ח' ר"ה ט: מניח
ד' ו' (דברים טו.) ח' ו' ג'
מיטת אלו עד שימלאו קונו
לימא ע"ס.] (דף ק"ו.)

תורה אור השלם

1. בי ב"ב תבט"ו רב
בט"ו וי"ט דעת יוסיף
מכאב"ב קהלת א יח
2. ואם ימנע ה"ב
מ"ה משה ולקח הוא
ובט"ו הקרב אל ביתו
במכת נפש איש לפי
אבלו תבט"ו על הש"ה
שמות י"ב ד

הגרות הב"ח

(א) תוס' ד"ה לולב
והשמה ובי' שנתה
ובמכת נפש איש לפי
שבי' בדבליה לא השמטו:

מוסף רש"י

והשמה. (פסחים ט"ז)
בגדרה
שמה יטלנו בידו.
ובמקדש לא נזכר דגן
אשר שנת דרגן במקדש
(דף ק"ו.)

קבו א ב מ"י פ"ד מהל'
שמיטה הלכה ה סמג
עשין ק"ט ט"ו י"ד כ"ה
טעם ה':
קבו ג ד מ"י פ"ד מהל'
ק"ט ה' א סמג
עשין י"ח ט"ו י"ד א"ח כ"י
פ"ה טעם ה':
קבו ה' מ"י פ"ד מהל'
ק"ט פ"ה ה' ג
סמג עשין רפ"ג:
א ו מ"י פ"ד מהלכה
לולב הלכה י"ט טו סמג
עשין י"ח:
ב ד מ"י פ"ד מהל' ס"א:
ג ה מ"י פ"ד מהל' י"ג:

רבינו תנאול

הירוד לשחוט אוכלין
משחיטתו, אמר רב הנא
והוא שדול עומד על
גביו. יכול לאכול כית דגן
בכרי אכילה פרס, מרחיקין
מציאתו ומסימי רגליו
ד' אמות לקרית שמע
ולתפלה, ולגדול, אפילו
אני יכול לאכול כית דגן
בכרי אכילה פרס, מרחיקין
מציאתו ומסימי רגליו
ד' אמות. יכול לאכול
כית צלי שוחטין עליו
הפסח, ד' יהודה אומר
עד שרע הפרש אכילה,
כיצד נותנין לו ציד וזורקו
אנו ונוטלו. ירושלמי אבל
אנו עובר לפני החביה,
ואנו נושא את כפיו,
ואנו עומד על הדוכן,
עד שיתמלא זקנו. ד'
יהודה אומר כולן מכן
כ' ו' ולתפלה. שאמר
ירמיהו [אח] הלויים מכן
כ' שנה [ובעלה] לצח.
כבר מירשנות כחשיטת
חז"ל כפוף פקד ראשון.
הדרן עלך לולב הגזול
לולב וערבה ששה ושבעה
כ"י. אמאי אין
הלולב ניטל בשבת
(ב) [אשר הימים בביתו,
דליתלבו בעמא הוא.
אמר רבה גיריה שמא
יטלנו ויך אצל בקי
ללמד

תרומה לקטן צבית הגרנות היינו כשאנו יודע לישא את כפיו והא
דמנן בפרק הקורא את המגילה עומד (מגילה דף כ"ז. וס' דקטן
אין נושא את כפיו היינו צפני עמנו אבל עם הגדולים נושא
כדאשכחן גבי שיר של מקדש פרק א'ין נערכין (ערכין דף י"ג.) דמנן בין
רגלי [הלויים] היו עומדים ולעירי
הלויים היו נקראים והא דאמרין
בשלישי פרק קמא דחולין ד' ד':
[וס' תמלא זקנו ראוי לעשות שליח
לצד ולירד לפני המינה ולישא את
כפיו ועד שימלא זקנו איכא לאוקומה
בית כפוי נקניעות ונשעה שמריבס
נרמסין כגון ציוד הכפורים ונענינו'
ונעמדות וכן לרין לחלק נמי משום
לירד לפני המינה דהקורא את
המגילה עומד (מגילה ד' כ"ז.) מן קטן
קורא צמורה אבל לא פרס על שמע
ולא יורד לפני המינה ולא נושא את
כפיו משמע הא גדול יורד לפני
המינה ואף על פי שלא תמלא זקנו
אלא על כרחן לרין לאוקומה היא
דחולין כגון לעשות שליח לצד קצוע
ולירד לפני המינה ציוד הכפורים
ונעמדות ונעמדות:

הדרן עלך לולב הגזול

לולב וערבה ששה ושבעה **ההלל**
והשמחה שמונה סוכה **וניסוך**
המים שבעה החליל חמשה וששה **לולב**
שבעה כיצד יו"ט הראשון של חג שחל
לדלות בשבת **לולב** שבעה ושאר כל הימים
ששה ערבה שבעה כיצד יום השביעי של
ערבה שחל להיות בשבת ערבה שבעה
ושאר כל הימים ששה מצות **לולב** כיצד
(ו' בשבת) **יום טוב** מוליכין את **לולביהן** לחר
לדלות בשבת **מוליכין** את **לולביהן** לחר
הבית והחזנין מקבלין מהן וסודרין אותן
על גבי איצטבא והזקנים מניחין את שלהן
בלשכה ומלמדין אותם לומר כל מי שמגיע
ללובי לידו הרי הוא לו במתנה למחר משכימין
ובאין והחזנין וזורקין אותם לפניהם והן
מחטפין ומכין איש את חבירו וכשראו ב"ד
שבאו לירד סכנה התקינו שיהא כל אחד
ואחד נושא לביתו: **גב' אמאי** מלטול
בעלמא הוא ולירחי שבת אמר רבה **הגזרה**
שמה יטלנו בידו ויך אצל בקי ללמוד
ועעברנו

לולב וערבה ששה ושבעה

הדרן עלך לולב הגזול
לולב וערבה. והשמחה. לאכול כשר
שלמים דקאמר בע"פ (פסחים
דף ק"ט.) בזמן שבהמ"ק קיים אין שמחה
אלא כבשר שנאמר וזבח שלמים
ואכלת שם ושמחת ואע"ג דהאי קרא
לא כרגלים כתיב אלא כהר גריס
ובהר עיבל מיהו כרגלים שמחה כתיב
בקוטרם וא"ח זימנן דאינס נאלין כל ח'
דסוכות נאחד בשבת ויום שמיני צ"ח
(א) שלמים דליל מואלי שביעי לא ישחטו
דבעין יום הקרבה ויום השביעי נמי לא
דאין חגיגת שמחה דוחה שנת וע"כ מהני
דשחטו ציוד [ששין] אריל כשביעי ואין
שלמים נאלין לשני ימים ושני לילות
נמלא דגליל מואלי שנת שהוא ליל
שמיני עזרת לא יאכל שלמים ויש
לומר כדאמר רב פפא פרק אלו דברים
(שם דף ע"א.) על קושיא
אחרת משמחו בכסות נקיה וביין יסן
ה"ג ינא הכי:
מלכות בעלמא הוא. אע"ג דחיי למנוה
שיך ציה איסור מוקפה לטלטול
מאחר דאין עשוי כלי כדאשכחן גבי
קניס דלחם הפנים דמתיב כדתיב
דמנחית פרק שמי הלחם (דף ל"ז.)
ומנקיחוהו אלו קניס ומנן התס"ס
לא סידור הקניס ולא נטילת דוחה
את השבת אלא כגמג' אלמא חשיב
להו מוקפה אע"ג דחיי ללחם וצ"ל
ארבעה אהין ינמח דף ל"ג.) גבי
זר שמיש דקאמר אי בקבלה והולכה
טלטול בעלמא הוא ומיהו התס
ניחא טפי כיון דור הוא: ועעברנו

הדרן עלך לולב הגזול

לולב וערבה. שזן במקדש כל
שבעה לולב לנטילה וערבה
להקיף מוצח דלוקמן בפירקין (דף
מ"ה.) **ששה ושבעה**. פעמים שדוחין
שנת וכן כל שבעה ופעמים שאין
דוחין והוה להו ששה ימים ולקמיה
מפשא ואזיל לה: **ההלל**. לגמור כל
שמונה קן תקנו נביאים האשויס
ובערכין (דף י"ג.) מפרש מאי שנת
מפשא מפני שמי החג מלוקים
בקרבנותיהן: **והשמחה**. לאכול כשר
שלמים דקיימנא לן בפסחים (דף ק"ט.)
בזמן שצבית המקדש קיים אין שמחה
אלא כבשר שנאמר וזבח שלמים
ואכלת שם ושמחת ואף על גב דהאי
קרא לאו כרגלים כתיב דהאי קרא
כהר גריס ובהר עיבל כתיב מיהו
כרגלים שמחה כתיב"א ושמחת כהק"ל:
סוכה. ליכז כסוכה: **ניסוך המים**.

הדרן עלך לולב הגזול

במתידי החג שחריט ולא ערביה
כדאמרין בקדר יומא צ"פ שני
(דף ט"ז.) **החליל**. שמחת צית
השואבה היו שמחים בה
לכבוד שאיבת ניסוך המים ומחללים
בחלילים ובכנורות ואותו
חליל אינו דוחה יום טוב הלכך
פעמים שהוא חמשה ימים בה
כגון שלא חל יום טוב הראשון
בשנת דכיון דלא דחי יום טוב
וכל שכן שנת שחולו של מועד
פשו להו חמשה ופעמים שהוא
ששה כגון שחל יום טוב הראשון
בשנת דפשו להו ששה של מול
המועד דבזמן מקדש אין עושין
יום טוב שני: **לולב שבעה**.
דיום טוב ראשון דמי שנת: **ושאר כל הימים**. שחל בהן יום טוב
ראשון ונמלאת שנת בחולו של
מועד לא דחי ואע"ג דכל שבעה
הוא מן המורה במקדש לא דחי
כדאמרין טעמא בגמרא וכן
ערבה כשביעי ובגמרא (מ"ג.)
מפרש מאי שנת שביעי: **מלוא לולב**.
ציוס טוב הראשון שחל להיות
בשנת כ"ל: **ה"ג י"ט הראשון**
של חג שחל להיות בשנת כל
העם מוליכין את **לולביהן** לחר
בביתם: **עניני כסות**. שמיין
שהיו שם לזכר צדור: **ע"ג האיצטבא**.
רחבה של הר הבית היתה
מוקפת איצטבאות ליכז שם
ומסוכת למעלה מפני הגשמים.
על גב האיצטבא גרי במתני'
דהיינו על הקהל הכל לקחת
איש לזבנו: **ומלמדין**. כ"ד
אין כולם לומר שחל בו לז
איסור אלמא כמלטול עינים
ובין דמן המורה הוא במקדש
כל שבעה למה אמרוה מה סייג
למורה מלאו צו: **ללמוד**. נעטעו
או ברבתי: ועעברנו

הדרן עלך לולב הגזול

במתידי החג שחריט ולא ערביה
כדאמרין בקדר יומא צ"פ שני
(דף ט"ז.) **החליל**. שמחת צית
השואבה היו שמחים בה
לכבוד שאיבת ניסוך המים ומחללים
בחלילים ובכנורות ואותו
חליל אינו דוחה יום טוב הלכך
פעמים שהוא חמשה ימים בה
כגון שלא חל יום טוב הראשון
בשנת דכיון דלא דחי יום טוב
וכל שכן שנת שחולו של מועד
פשו להו חמשה ופעמים שהוא
ששה כגון שחל יום טוב הראשון
בשנת דפשו להו ששה של מול
המועד דבזמן מקדש אין עושין
יום טוב שני: **לולב שבעה**.
דיום טוב ראשון דמי שנת: **ושאר כל הימים**. שחל בהן יום טוב
ראשון ונמלאת שנת בחולו של
מועד לא דחי ואע"ג דכל שבעה
הוא מן המורה במקדש לא דחי
כדאמרין טעמא בגמרא וכן
ערבה כשביעי ובגמרא (מ"ג.)
מפרש מאי שנת שביעי: **מלוא לולב**.
ציוס טוב הראשון שחל להיות
בשנת כ"ל: **ה"ג י"ט הראשון**
של חג שחל להיות בשנת כל
העם מוליכין את **לולביהן** לחר
בביתם: **עניני כסות**. שמיין
שהיו שם לזכר צדור: **ע"ג האיצטבא**.
רחבה של הר הבית היתה
מוקפת איצטבאות ליכז שם
ומסוכת למעלה מפני הגשמים.
על גב האיצטבא גרי במתני'
דהיינו על הקהל הכל לקחת
איש לזבנו: **ומלמדין**. כ"ד
אין כולם לומר שחל בו לז
איסור אלמא כמלטול עינים
ובין דמן המורה הוא במקדש
כל שבעה למה אמרוה מה סייג
למורה מלאו צו: **ללמוד**. נעטעו
או ברבתי: ועעברנו

גבי הספקליס: **והקניס**. שדואגין
שלא יחפוס למחר וימנעו
אם יבא לזבנו לירד חבירו הרי
הוא שלו במתנה כדי שלא
אלא כמלטול עינים ובין דמן
המורה הוא במקדש כל שבעה
למה אמרוה מה סייג למורה
מלאו צו: **ללמוד**. נעטעו או
ברבתי: ועעברנו